

Artesis Hogeschool Antwerpen
Departement Vertalers en Tolken

Een inleidend onderzoek naar de invloed van stimuli op de meervoudsvorming in
het Nederlands bij jonge kinderen
Herwerkte versie omwille van de privacy

Stijn De Grootte

BACHELORSCRIPTIE
ter verkrijging van de graad van
Bachelor in de Toegepaste Taalkunde
Academiejaar 2012–2013

Ondergetekende, Stijn De Groote student Nederlands-Frans-Portugees in de opleiding Bachelor in de Toegepaste Taalkunde, verklaart dat deze bachelorscriptie volledig oorspronkelijk is en uitsluitend door hemzelf is geschreven. Bij alle informatie en ideeën ontleend aan andere bronnen, heeft ondergetekende expliciet en in detail verwezen naar de vindplaatsen.

Antwerpen, 22 augustus 2013

Inhoudstafel

0	Abstract	4
1	Inleiding	5
2	Aanleiding	5
3	Afbakening	6
4	Methodologie	6
4.1	Opstellen/opzet van het experiment	6
4.2	Keuze van de woorden	6
4.3	Keuze van de stimuli	9
4.4	Opstellen van de testgroep	11
4.5	Verloop van het experiment	12
4.6	Verwerking van de resultaten	13
5	Uitkomst van het experiment	14
5.1	'Bek'	20
5.2	'Huis'	20
5.3	'Eeuw'	20
5.4	'Scharnier'	21
5.5	'Dak'	22
5.6	'Ei'	23
5.7	'Kind'	23
5.8	'Wimpel'	25
5.9	'Schip'	26
6	Eindconclusie	27
7	Vervolgonderzoek	27
8	Literatuur	29
9	Bijlagen	30
9.1	Bijlage 1: afbeelding statistiek	31
9.2	Bijlage 2: brief ouders	32
9.3	Bijlage 3: individueel evaluatieformulier	33

0 Abstract

Cette étude empirique intitulée « Quelle est l'influence des stimuli sur la formation du pluriel en néerlandais chez les jeunes enfants ? » analyse l'influence possible de stimuli quand un enfant de six à douze ans de langue maternelle néerlandaise fait une erreur dans la formation du pluriel. Cette erreur peut consister en une surgénéralisation qui est très normale durant la période d'apprentissage de la langue maternelle et surtout à l'âge de six ans. Une petite liste de mots est utilisée pour déterminer si l'enfant connaît les règles de la formation du pluriel du substantif en néerlandais. Quand l'enfant fait une erreur, il reçoit un stimulus qui doit stimuler sa mémoire et l'aider à trouver la bonne réponse. Dans cette expérience, les stimuli se composent de chansons enfantines, de rimes et d'images.

Les résultats de l'étude ne sont pas univoques, mais on observe quand même quelques tendances. Les substantifs qui ont un pluriel régulier ne provoquent pas beaucoup d'erreurs tandis que les substantifs dont le pluriel est irrégulier entraînent une augmentation importante du nombre d'erreurs. Toutefois, les substantifs réguliers ayant une autre terminaison, par exemple *kind - kinderen* ou *ei - eieren*, font exception et font l'objet de beaucoup de surgénéralisations dans l'étude.

Les stimuli ont une plus grande influence sur les mots avec un pluriel régulier que sur les mots avec un pluriel irrégulier. Même si tous les enfants connaissent les stimuli et surtout les chansons, qui ont la forme correcte dans les paroles, il est étonnant que beaucoup d'enfants répondent deux fois par une forme incorrecte. Néanmoins, les stimuli exercent une influence positive moyenne de 50 %, ce qui veut dire que la moitié des enfants qui avaient initialement répondu par un pluriel incorrect tirent bénéfice du stimulus et donnent la bonne réponse. L'autre moitié donne de nouveau la même réponse.

1 Inleiding

De titel van dit onderzoek luidt: “Een inleidend onderzoek naar de invloed van stimuli op de meervoudsvorming in het Nederlands bij jonge kinderen.” Dit experiment spitst zich dus toe op Nederlandstalige kinderen en hoe zij omgaan met de aangeboden stimuli bij een foute meervoudsvorming. De fouten die zij maken zijn dus ondergeschikt aan de antwoorden die ze geven na een stimulus, die het gedrag of het geheugen van het kind kan prikkelen om zo tot een juist antwoord te komen.

Het grootste deel van dit onderzoek is gewijd aan de methodologie, omdat een goed onderbouwd theoretisch kader belangrijk is bij een wetenschappelijk onderzoek. Na het methodologisch kader komen de resultaten aan bod en tot slot de eindconclusie.

2 Aanleiding

Dit onderzoek is vernieuwend, want tot op heden is er in het Nederlandse taalgebied weinig onderzoek verricht naar de invloed van stimuli bij de meervoudsvorming. Bronnenonderzoek toont aan dat experimenten over taalverwerving bij kinderen vooral op verkleinwoorden zijn gericht.

Uit een eerdere studie (Schaerlaekens, 2008) blijkt dat de meervoudsvorming een van de eerste flexiesystemen is die in de taalverwerving van het kind optreden. In het Nederlands komt het meervoud voor op een leeftijd tussen twee en drie jaar en ook de verkleinwoorden worden productief op die leeftijd. Toch worden diminutieven vaker gebruikt door kinderen en dat, zij het in beperkte mate, al vanaf de vroeglinguale periode, wat overeenkomt met een leeftijd van één jaar tot twee jaar en zes maanden. Sommige verkleinwoorden komen dus al vroeger aan bod, omdat kinderen die steeds krijgen aangeboden door hun ouders. Echt productief worden verkleinwoorden pas op de leeftijd van ongeveer drie jaar. Ook Gillis (1997) toont aan dat een kind pas rond de leeftijd van drie jaar verkleinwoorden productief begint te gebruiken.

De algemene regel van woord + /s/ of woord + /en/ hebben kinderen vlug onder de knie, maar ze weten nog niet altijd waar ze welke vorm moeten gebruiken. (Schaerlaekens, 2008, p. 172)

Dit onderzoek kan aantonen of jonge kinderen beïnvloed kunnen worden door stimuli en hoe groot die mogelijke invloed dan wel is. Als dit experiment grote lijnen kan aftekenen over de invloed van de stimuli, kan die kennis in het onderwijssysteem bij de verwerving van bepaalde meervoudsvormen worden geïmplementeerd.

3 Afbakening

Om het experiment correct te voeren en achteraf te interpreteren is een duidelijke afbakening van het werkterrein nodig. Met ‘invloed van stimuli’ bedoelen we of de aangeboden stimuli enige invloed hebben op de meervoudsvorming wanneer de kinderen een foute meervoudsvorm gebruiken. De gebruikte stimuli in dit onderzoek zijn kinderliedjes, rijm en afbeeldingen. Het aspect ‘Nederlands’ vertaalt zich hier in kinderen met (Zuid-)Nederlands als moedertaal en waarvan beide ouders Nederlands als moedertaal hebben. Met ‘jonge kinderen’ bedoelen we kinderen uit het gewoon lager onderwijs met een leeftijd van zes tot en met twaalf jaar.

4 Methodologie

4.1 Opstellen/opzet van het experiment

Dit onderzoek van het experimentele subtype is empirisch, omdat er gebruik gemaakt zal worden van een experiment, waaruit enkele concrete fenomenen zullen komen. Met de waarnemingen van het experiment zullen bepaalde hypothesen ontkracht of bevestigd kunnen worden. Een simpele hypothese kan zijn: “Stimuli hebben een positieve invloed bij de meervoudsvorming in het Nederlands door jonge kinderen” of “In alle gevallen van een foutieve meervoudsvorming in het Nederlands door jonge kinderen is er sprake van overgeneralisatie”.

De bedoeling van dit experiment is niet echt om aan te tonen dat er per leeftijdscategorie duidelijke verschillen zijn in de meervoudsvorming, maar vooral dat de invloed van de stimuli een grote rol speelt. Om wetenschappelijk correcte resultaten te verkrijgen wordt geopteerd voor een korte test die voor iedere proefpersoon dezelfde is, ongeacht leeftijd of geslacht. Aangezien we uitsluitend willen onderzoeken wat de invloed van de stimuli is op een bepaald moment, is een eenmalige observatie voldoende. Om echter toch een breed overzicht te hebben van mogelijke evoluties tussen het eerste en het zesde leerjaar, is dit ook een cross-sectioneel onderzoek. Dat wil zeggen dat we in een korte tijdperiode een grotere leeftijdsgroep overspannen door kinderen uit verschillende leeftijdscategorieën te bestuderen. Om voldoende proefpersonen aan bod te laten komen is de test bewust kort gehouden met een totaal aantal van vijftien woorden. In het volgende hoofdstuk volgt een korte toelichting bij de keuze van ieder woord.

4.2 Keuze van de woorden

De woordenlijst uit het experiment is niet willekeurig gekozen, maar werd ondersteund door het boek *Streeflijst woordenschat voor zesjarigen*. Daarin staat een streeflijst die de auteurs hebben opgesteld aan de hand van een uitganglijst van 6.380 woorden die ze door 182 willekeurige leerkrachten lieten beoordelen. Die leerkrachten kwamen zowel uit het kleuteronderwijs als uit de lagere school. Vervolgens moesten de beoordelaars alle woorden aanvinken waarvan zij vonden dat een zesjarige die zou moeten begrijpen, met boven de woordenlijst deze instructie:

‘Vind ik dat dit woord, door ± zesjarigen die ik ken, begrepen moet worden, indien het woord in een eenvoudige gesproken zin zou voorkomen?’ (Schaerlaekens, Kohnstamm, & Lejaegere, 1999, p. 18)

Na de verwerking van alle resultaten hebben de auteurs een streeflijst opgesteld met achter ieder woord zeven cijfers. Een voorbeeld:

Bal 98 | 89 || 93 ||| **100 | 98 || 99** ||| 96

De eerste drie cijfers hebben te maken met respectievelijk groep 2 (\approx derde kleuterklas in België), groep 3 (\approx eerste leerjaar in België) en het totaal uit Nederland. Cijfers vier tot en met zes, hier vetgedrukt, komen overeen met de derde kleuterklas, het eerste leerjaar en het totaal uit België. Het laatste cijfer is het totale gemiddelde van België en Nederland.

Concreet betekenen die cijfers dat 98% van de Nederlandse beoordelaars uit de derde kleuterklas vindt dat een zesjarige dit woord zou moeten kennen, tegenover 100% van de Belgische beoordelaars uit de derde kleuterklas. 89% van de Nederlandse beoordelaars uit het eerste leerjaar is van mening dat een zesjarige het woord ‘bal’ zou moeten kennen, tegenover 99% van hun Belgische collega’s. In België vindt dus gemiddeld 99% van de beoordelaars dat een zesjarige het woord ‘bal’ moet kennen.

Voor het onderzoek met de stimuli zijn alleen de cijfers uit België van belang, omdat de testgroep uitsluitend uit Belgische kinderen bestaat.

De keuze van de woorden met een korte toelichting. Achter ieder woord staan de cijfers die overeenkomen met de beschrijving hierboven, namelijk (‘percentage Belgische beoordelaar derde kleuterklas’ / ‘percentage Belgische beoordelaar eerste leerjaar’ / ‘totaalpercentage België’).

W1.	Kip (100/98/99)
W2.	Schoen (100/96/98)
W3.	Wimpel (30/7/19)
W4.	Oog (100/98/99)
W5.	Huis (100/100/100)
W6.	Brief (96/89/92)
W7.	Schip (100/98/99)
W8.	Kind (100/100/100)
W9.	Ei (100/96/98)
W10.	Eeuw (7/0/3)
W11.	Dak (98/98/98)
W12.	Bek (100/96/98)
W13.	Paashaas (98/98/98)
W14.	Blad (van een boom) (100/96/98)
W15.	Scharnier (35/4/20)

Verderop zal er naar deze percentages verwezen worden als ‘waarderingspercentage’.

Alle woorden uit de lijst komen voor in het actieve lexicon van elke volwassene zonder spraakstoornis of taalachterstand. Op het eerste zicht lijken woorden als 'kip' en 'schoen' weinig problemen op te leveren wanneer ze in het meervoud moeten worden gezet. Toch zijn die woorden belangrijk om te toetsen of het kind een meervoud kan vormen en bovendien bieden ze een soort houvast voor het kind. Een test met uitsluitend onregelmatige woorden werkt bevreedend en kan voor verwarring zorgen bij het kind, wat tot een vervormd resultaat kan leiden.

De test zou ook aan de hand van onbestaande woorden opgesteld kunnen worden, zoals Gillis en Schaerlaekens (2000) beschrijven:

Een techniek om het productief hanteren van regelmatigheden te testen is de zg. WUG-techniek (Berko 1958, zie ook Levy 1987). Bij deze techniek worden nonsenswoorden gebruikt. Dat zijn woorden die niet in een woordenboek terug te vinden zijn, maar die toch welgevormd zijn: ze beantwoorden aan de fonologische en de morfologische wetmatigheden van de taal. Het zijn dus woorden die mogelijke woorden van de taal zijn, zoals 'wug', 'pleggen', 'kliemigheid', enz. Jean Berko introduceerde deze testtechniek in 1958. [...] Als een kind weet hoe de meervoudsvorm van een naamwoord gevormd moet worden dan verwachten we dat het kind 'wuggen' antwoordt. Door onbestaande woorden te gebruiken wordt de productieve capaciteit van de proefpersoon getest, omdat de mogelijkheid wordt uitgesloten dat de proefpersoon het woord en zijn meervoudsvorm al kent. (p. 53)

Om de complexiteit van dit onderzoek niet groter te maken dan ze al is, is hier bewust niet voor de WUG-techniek gekozen.

Na de afname van de test zal blijken of er een verband bestaat tussen een hoog waarderingspercentage en een correct meervoud of tussen een laag waarderingspercentage en een foutief meervoud. Vermoedelijk bestaat er geen recht evenredige relatie. Zoals de score tussen haakjes aangeeft zal niet elke zesjarige alle woorden kennen, wat normaliter geen invloed op de meervoudsvorming zal hebben. Een gemiddelde zesjarige kan het taalverschijnsel 'meervoud' toepassen, ook al heeft hij nog geen specifieke grammaticaregels met betrekking tot het meervoud van zelfstandige naamwoorden verworven.

4.3 Keuze van de stimuli

Op basis van de gekozen woorden moeten aangepaste stimuli het geheugen van de kinderen prikkelen om zo een denkproces op te starten. Daardoor zullen de kinderen beseffen dat het gebruikte meervoud niet correct is en worden ze aangespoord de juiste vorm te zeggen. Voor elk woord uit de lijst is er één stimulus, in de vorm van een kinderliedje, in rijmvorm of in de vorm van een afbeelding.

Hieronder volgt een opsomming van de gekozen stimuli:

W1.	Kip (100/98/99)	‘Boer wat zeg je van mijn kippen’
W2.	Schoen (100/96/98)	‘Zakdoek leggen’
W3.	Wimpel (30/7/19)	‘Zie ginds komt de stoomboot’
W4.	Oog (100/98/99)	‘Hoofd, schouders, knie en teen’
W5.	Huis (100/100/100)	‘Muis - muizen’
W6.	Brief (96/89/92)	‘Dief - dieven’
W7.	Schip (100/98/99)	‘Zeep - zepen’
W8.	Kind (100/100/100)	‘Hoor wie klopt daar’
W9.	Ei (100/96/98)	‘Bim Bam Beieren’
W10.	Eeuw (7/0/3)	‘Leeuw - leeuwen’
W11.	Dak (98/98/98)	‘Dag - dagen’
W12.	Bek (100/96/98)	‘Hek - hekken’
W13.	Paashaas (98/98/98)	‘Baas - bazen’
W14.	Blad (van een boom) (100/96/98)	Afbeelding
W15.	Scharnier (35/4/20)	‘Dier - dieren’

Een uitgebreidere toelichting per stimulus:

W1: Kip

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind ‘Boer wat zeg je van mijn kippen’ zingen

Type stimulus: liedje

Tekst: “Boer wat zeg je van mijn **kippen**, boer wat zeg je van mijn haan? Hebben ze dan geen mooie veren, of staat jou de kleur niet aan? Boer wat zeg je van mijn **kippen**, boer wat zeg je van mijn haan?” (van Hout, 2010, p. 3)

W2: Schoen

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind ‘Zakdoek leggen’ zingen

Type stimulus: liedje

Tekst: “Zakdoek leggen, niemand zeggen. 'k Heb de hele dag gewerkt. Twee paar **schoenen** heb ik afgewerkt, één van stof en één van leer. Hier leg ik mijn zakdoek neer. [...]” (Driessen, 2009, p. 16)

W3: Wimpel

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind de eerste strofe van ‘Zie ginds komt de stoomboot’ zingen.

Type stimulus: liedje

Tekst: “Zie ginds komt de stoomboot uit Spanje weer aan. Hij brengt ons Sint Nicolaas, ik zie hem al staan. Hoe huppelt zijn paardje het dek op en neer, hoe waaien de **wimpels** al heen en al weer. [...]” (van Aar, 2010, p. 10)

W4: Oog

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind ‘Hoofd, schouders, knie en teen’ zingen

Type stimulus: liedje

Tekst: “Hoofd en schouders, knie en teen, knie en teen. Hoofd en schouders, knie en teen, knie en teen. Oren, **ogen**, puntje van je neus. Hoofd en schouders, knie en teen, knie en teen” (Debaene, 2008, p. 22)

W5: Huis

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind het meervoud van ‘muis’ zeggen

Type stimulus: rijm

W6: Brief

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind het meervoud van ‘dief’ zeggen

Type stimulus: rijm

W7: Schip

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind het meervoud van ‘zeep’ zeggen

Type stimulus: rijm

W8: Kind

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind de eerste zinnen van ‘Hoor wie klopt daar’ zingen

Type stimulus: liedje

Tekst: “Hoor, wie klopt daar **kinderen**, hoor, wie klopt daar **kinderen**, hoor, wie tikt daar zachtjes tegen 't raam? [...]” (van Aar, 2010, p. 22)

W9: Ei

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind ‘Bim Bam Beieren, de koster lust geen ...’ aanvullen

Type stimulus: rijm

Tekst: “Bim bam beieren, de koster lust geen **eieren!** [...]” (Driessen, 2009, p. 6)

W10: Eeuw

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind het meervoud van ‘leeuw’ zeggen

Type stimulus: rijm

W11: Dak

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind het meervoud van ‘dag’ zeggen

Type stimulus: rijm

W12: Bek

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind het meervoud van ‘hek’ zeggen
Type stimulus: rijm

W13: Paashaas

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind het meervoud van ‘baas’ zeggen
Type stimulus: rijm

W14: Blad (van een boom)

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm krijgt het kind een afbeelding te zien van bladeren. Bij een nieuw foutief antwoord of twijfel, kan een supplementaire afbeelding van bladen papier worden getoond om het kind te laten nadenken over de twee verschillende betekenissen van ‘blad’.

Type stimulus: Afbeelding

W15: Scharnier

Toelichting: bij een foute meervoudsvorm moet het kind het meervoud van ‘dieren’ zeggen
Type stimulus: rijm

4.4 Opstellen van de testgroep

Om praktische redenen en ook om qua schoolse taalverwerving een homogene testgroep te hebben, komen de proefpersonen allemaal uit dezelfde school, namelijk een school uit de Brusselse noordrand. De school kent de afgelopen jaren een groei van het aantal leerlingen. Met die stijging én de toenemende internationalisering van de Vlaamse rand rond Brussel (Willaert, 2010) stijgt ook het aantal kinderen dat thuis niet in contact komt met het Nederlands (Lefevere, 2013). Dat blijkt uit cijfers die Vlaams Parlementslid Vera Celis begin mei 2013 opvroeg. Iets meer dan 30% van de leerlingen uit de testschool spreekt geen Nederlands in de thuissituatie. Die cijfers zijn belangrijk om de situatie in de betreffende school te begrijpen.

Om kwalitatieve resultaten uit de testgroep te verkrijgen, is dan ook geopteerd de groep te beperken tot leerlingen met Nederlands als moedertaal en waarvan beide ouders Nederlands als moedertaal hebben. De situatie waarbij een kind in de gezinssituatie van jongs af aan met twee verschillende talen opgroeit, wordt aangeduid met de term ‘simultane tweetaligheid’ of ‘gezinstweetaligheid’. (Schaerlaekens, 2008, p. 224) Verderop stelt Schaerlaekens (2008, p. 227) dat een kind met zo’n simultane tweetaligheid tijdens het taalverwervingsproces een minder uitgebreide woordenschat kan hebben in elk van beide talen en dat het aanvankelijk trager zal vorderen in het begin van de lagere school.

Een bijkomende parameter is de leeftijd van de testgroep. In dit onderzoek komen uitsluitend kinderen van de lagere school uit de leeftijdscategorie zes tot en met twaalf jaar aan bod, omdat een eentalig opgevoed kind ongeveer tussen zijn vijfde en zevende levensjaar de basisregels van de moedertaal beheerst. (Schaerlaekens A., 2008, p. 227)

De taalverwerving bij kinderen kunnen we opdelen in verschillende fasen. Kinderen uit de leeftijdscategorie zes tot twaalf jaar zitten normaal gezien in de voltooiingsfase. Een echte eindgrens van die fase kunnen we niet bepalen, maar volgens Gillis en Schaerlaekens (2000) kunnen we stellen dat de voltooiingsfase is beëindigd wanneer communicatie ook voor misleiding wordt gebruikt.

Alle parameters rond de leeftijd, thuissituatietaal, enz. leiden tot een testgroep van 76 leerlingen.

Samenstelling per leerjaar:

Eerste leerjaar: 21 leerlingen.

Tweede leerjaar: 15 leerlingen

Derde leerjaar: 10 leerlingen

Vierde leerjaar: 19 leerlingen

Vijfde leerjaar: 5 leerlingen

Zesde leerjaar: 6 leerlingen

Samenstelling per leeftijd:

[6,0] - [6,12]: 17 leerlingen

[7,0] - [7,12]: 16 leerlingen

[8,0] - [8,12]: 11 leerlingen

[9,0] - [9,12]: 16 leerlingen

[10,0] - [10,12]: 10 leerlingen

[11,0] - [11,12]: 4 leerlingen

[12,0] - [12,12]: 2 leerlingen

Samenstelling per geslacht

Mannelijk: 42 leerlingen

Vrouwelijk: 34 leerlingen

4.5 Verloop van het experiment

Ter informatie krijgen de kinderen vooraf een brief mee waarop de ouders moeten aangeven of beide ouders Nederlands als moedertaal hebben en of het kind in kwestie ook Nederlands als moedertaal heeft. Volgt er op een van beide vragen ‘nee’, dan is de deelname van dat kind aan het experiment uitgesloten. De oorspronkelijke brief is afgedrukt in bijlage 2, hier licht herwerkt voor de privacy.

Het onderzoek is zo opgesteld dat de test per kind tien tot vijftien minuten duurt. De testen worden per klas afgenomen en dat tijdens de middagspeeltijd, opdat de kinderen geen lessen zouden missen. De leerlingen krijgen eerst een korte uitleg over het experiment en vervolgens begint de test met de eerste leerling in een afzonderlijk lokaal, zonder afleiding en lawaai. Om een gemoedelijkere sfeer te creëren, krijgt het kind opnieuw uitleg over hoe de test zal verlopen. Het kind verneemt dat de test niet op punten staat, dat de uitkomst dus geen invloed heeft op zijn schoolse prestaties en dat snelheid niet van belang is. Wanneer de leerling begrijpt wat hij moet doen, krijgt hij een testvoorbeeld om te toetsen of de uitleg duidelijk was. Als dat het geval is, start de test, zo niet, dan volgt de uitleg nog eens met een ander voorbeeld. Daarna start de test. Wat belangrijk is bij het voorlezen van de woorden, is een gelijke, monotone uitspraak (Gillis & Schaerlaekens, 2000, p. 50). Enerzijds zou het kind zo weinig mogelijk invloed mogen ondervinden van een bepaalde intonatie, omdat die de correcte meervoudsvorm zou kunnen opwekken. Anderzijds is ook een correcte uitspraak van belang, omdat bij sommige woorden anders verwarring kan ontstaan. Zo kan ‘wimpel’ als het frequenter voorkomende ‘wimper’ verstaan worden. Hetzelfde met ‘dak’ en ‘tak’, die bovendien een verschillend meervoud hebben.

Wanneer het kind een correct meervoud produceert, gaat de test verder naar het volgende woord. Het kind krijgt geen bevestiging tijdens de test, de feedback gebeurt pas achteraf om de concentratie van het kind niet te verstoren en de resultaten niet te beïnvloeden. Bij een foutief meervoud volgt geen afkeurende reactie, maar krijgt het kind de stimulus aangeboden. De stimulus wordt dus niet expliciet aangeboden, maar lijkt voor het kind het volgende deel van het onderzoek te zijn. Na de stimulus moet het kind het meervoud dat het eerst fout had gemaakt opnieuw produceren. Nog steeds krijgt het kind geen bevestiging. Alle bevindingen worden uit het zicht van het kind op de beoordelingsfiche geschreven om geen afleiding of twijfel te veroorzaken. Een voorbeeld van zo'n beoordelingsfiche staat in bijlage 3.

4.6 Verwerking van de resultaten

Voor de verwerking van de resultaten zal EXCEL 2002 worden gebruikt. Elke rij stelt één leerling voor met naam, voornaam, leeftijd op de dag van de test, bijvoorbeeld [10,5], waarbij het eerste cijfer op het aantal jaren duidt en het tweede op het aantal maanden. Het kind uit het voorbeeld is dus tien jaar en vijf maanden oud. Iedere rij bevat gegevens over de test van het desbetreffende kind. Bij een foutieve meervoudsvorming staat het foute woord voluit getypt en daarna volgen nog twee kolommen. De eerste wordt aangevinkt wanneer het kind na de stimulus het juiste meervoud zegt; bij een herhaling van dezelfde fout of bij een nieuwe fout krijgt de tweede kolom een kruisje. Aan de hand van die gegevens kan voor de hele testgroep automatisch worden berekend hoeveel kinderen een fout maken, hoeveel kinderen correct antwoorden na de stimulus en hoeveel kinderen nog steeds een fout antwoord geven.

5 Uitkomst van het experiment

Het onderzoek, dat in totaal één maand heeft geduurd, bracht verschillende inzichten aan het licht. Eerst volgt een algemeen overzicht van de resultaten en daarna wordt specifiek ingegaan op de woorden die aandacht verdienen.

Per woord geven we een opsomming van de belangrijkste feiten, namelijk:
 wat vooraf de verwachting was;
 of het (fonetische) meervoud regelmatig of onregelmatig is;
 de algemene score na het experiment gevolgd door het percentage (afgerond);
 de algemene score na de stimulus;
 het verband tussen het waarderingspercentage en het meervoud dat het kind heeft gebruikt;
 of de stimulus een positieve, geen of negatieve invloed had.

Hoewel de stimuli niet expliciet werden aangeboden, was er geen enkel gebruik bij de stimuli die in dit onderzoek voorkomen. Alle kinderen die een stimulus kregen aangeboden, antwoordden positief. Bij een rijmwoord maakten ze een correcte meervoudsvorm, bij een liedje zongen alle kinderen de juiste woorden, inclusief het testwoord in de meervoudsvorm.

W1. Kip (100/98/99)

Verwachting: hoge score

Meervoud: fonetisch regelmatig (+ /en/) zonder klankverandering

Score: 76/76 of 100%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage resulteert in een hoge score

Score na stimulus: n.v.t.

Invloed stimulus: n.v.t.

Andere opmerkingen: geen

W2. Schoen (100/96/98)

Verwachting: hoge score

Meervoud: volledig regelmatig (+ /en/) zonder klankverandering

Score: 76/76 of 100%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage resulteert in een hoge score

Score na stimulus: n.v.t.

Invloed stimulus: n.v.t.

Andere opmerkingen: geen

W3. Wimpel (30/7/19)

Verwachting: lage score

Meervoud: volledig regelmatig (+ /s/) zonder klankverandering

Score: 56/76 of 74%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het lage waarderingspercentage resulteert niet in een lage score

Score na stimulus: 65/76 of 86%

Invloed stimulus: de stimulus heeft een gemiddeld positieve invloed op de meervoudsvorming

Andere opmerkingen: de twintig kinderen die een foute meervoudsvorm gebruikten, zegden veertien keer 'wimpelen', de rest hield het bij het enkelvoud 'wimpel'. Het woord 'wimpel' behaalde een hogere score dan het woord 'kind'.

W4. Oog (100/98/99)

Verwachting: hoge score

Meervoud: fonetisch regelmatig (+ /en/) zonder klankverandering

Score: 76/76 of 100%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage resulteert in een hoge score

Score na stimulus: n.v.t.

Invloed stimulus: n.v.t.

Andere opmerkingen: geen

W5. Huis (100/100/100)

Verwachting: vrij hoge score

Meervoud: volledig regelmatig (+ /en/), maar klankverandering stemloze medeklinker <s> in stemhebbende <z>

Score: 75/76 of 99%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage resulteert in een hoge score

Score na stimulus: 76/76 of 100%

Invloed stimulus: de stimulus heeft een positieve invloed op de meervoudsvorming

Andere opmerkingen: ondanks de verwachte 'huisen' maakte slechts één kind een fout bij dit woord

W6. Brief (96/89/92)

Verwachting: vrij hoge score

Meervoud: volledig regelmatig (+ /en/), maar klankverandering stemloze medeklinker <f> in stemhebbende <v>

Score: 76/76 of 100%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage resulteert in een hoge score

Score na stimulus: n.v.t.

Invloed stimulus: n.v.t.

Andere opmerkingen: ondanks de verwachte 'brieven' maakte geen enkel kind een fout bij dit woord

W7. Schip (100/98/99)

Verwachting: lage score

Meervoud: onregelmatig, klankverandering

Score: 22/76 of 29%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage staat haaks op de lage score

Score na stimulus: 36/76 of 47%

Invloed stimulus: de stimulus heeft een eerder beperkte positieve invloed op de meervoudsvorming

Andere opmerkingen: zoals verwacht het woord dat het zwakst scoorde. De stimulus bleek minder invloed te hebben dan verwacht.

W8. Kind (100/100/100)

Verwachting: gemiddelde score

Meervoud: volledig regelmatig, maar met een andere uitgang (+ /eren/)

Score: 54/76 of 71%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage staat haaks op de gemiddelde score

Score na stimulus: 68/76 of 89%

Invloed stimulus: de stimulus heeft een eerder positieve invloed op de meervoudsvorming

Andere opmerkingen: het verwachte 'kinderen' kwam slechts elf keer voor, elf keer kwam een andere vorm aan bod (kind, kindjes en kindene)

W9. Ei (100/96/98)

Verwachting: lage score

Meervoud: volledig regelmatig, maar met een andere uitgang (+ /eren/)

Score: 62/76 of 82%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage resulteert in een hoge score

Score na stimulus: 75/76 of 99%

Invloed stimulus: de stimulus heeft een positieve invloed op de meervoudsvorming

Andere opmerkingen: het woord met de meest uiteenlopende antwoorden (eien, eitjes, eis en eiden)

W10. Eeuw (7/0/3)

Verwachting: gemiddelde score

Meervoud: volledig regelmatig zonder klankverandering

Score: 69/76 of 91%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het lage waarderingspercentage staat haaks op de hoge score

Score na stimulus: 74/76 of 97%

Invloed stimulus: de stimulus heeft een positieve invloed op de meervoudsvorming

Andere opmerkingen: ondanks het feit dat verschillende kinderen aangaven dit woord niet te kennen, vormden ze toch een correct meervoud

W11. Dak (98/98/98)

Verwachting: gemiddelde score

Meervoud: onregelmatig, klankverandering

Score: 59/76 of 78%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage resulteert in een gemiddelde score

Score na stimulus: 63/76 of 83%

Invloed stimulus: de stimulus heeft een eerder beperkte positieve invloed op de meervoudsvorming

Andere opmerkingen: de score viel hoger uit dan verwacht, maar de stimulus leverde weinig verandering op

W12. Bek (100/96/98)

Verwachting: hoge score

Meervoud: fonetisch regelmatig (+ /en/) zonder klankverandering

Score: 74/76 of 97%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage resulteert in een hoge score

Score na stimulus: 76/76 of 100%

Invloed stimulus: de stimulus heeft een positieve invloed op de meervoudsvorming

Andere opmerkingen: geen echte fouten, maar de twee kinderen die fout antwoordden, gebruikten een diminutief

W13. Paashaas (98/98/98)

Verwachting: gemiddelde score

Meervoud: regelmatig, maar klankverandering stemloze medeklinker <s> in stemhebbende <z>

Score: 76/76 of 100%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage resulteert in een hoge score

Score na stimulus: n.v.t.

Invloed stimulus: n.v.t.

Andere opmerkingen: ondanks de verwachte 'paashasen' of twijfels, maakte geen enkel kind een fout bij dit woord

W14. Blad (van een boom) (100/96/98)

Verwachting: gemiddelde score

Meervoud: onregelmatig, klankverandering

Score: 76/76 of 100%

Verband waarderingspercentage en meervoud: het hoge waarderingspercentage resulteert in een hoge score

Score na stimulus: n.v.t.

Invloed stimulus: n.v.t.

Andere opmerkingen: ondanks de verwachte 'bladden', 'bladen', 'bladjes', ... maakte geen enkel kind een fout bij dit woord

W15. Scharnier (35/4/20)

Verwachting: gemiddelde score

Meervoud: regelmatig

Score: 72/76 of 95%

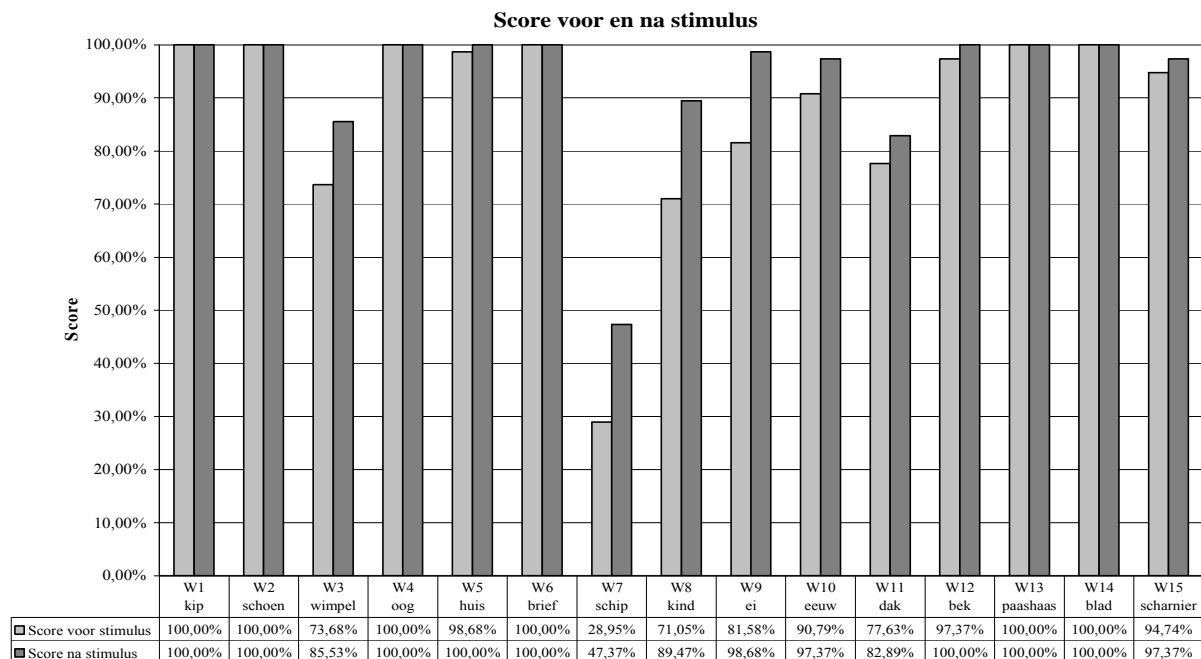
Verband waarderingspercentage en meervoud: het lage waarderingspercentage staat haaks op de hoge score

Score na stimulus: 74/76 of 97%

Invloed stimulus: de stimulus heeft een eerder beperkte positieve invloed

Andere opmerkingen: ondanks de verwachte 'scharniers' en ondanks het feit dat verschillende kinderen twijfelden of zelfs aangaven dit woord niet te kennen, maakten weinig kinderen een fout bij dit woord

Ter verduidelijking volgende grafiek met per woord in het lichtgrijs de score vóór het gebruik van de stimulus en in het donkergrijs de score na de stimulus.

Om de effecten van de stimuli beter te begrijpen is het nodig eerst in te gaan op de fouten die de kinderen maakten. Tegelijk volgt een diepere analyse van het effect van de stimuli met voor elk woord een grafiek die het aantal fouten per leeftijdscategorie weergeeft. Dat aantal is procentueel, wat neerkomt op het aantal fouten gedeeld door het totale aantal kinderen van de leeftijdscategorie in kwestie. De zwarte lijn in de grafiek staat voor het aantal fouten bij de eerste poging, dus zonder stimulus. De rode lijn staat voor de tweede poging met een stimulus.

Zes woorden (kip, schoen, oog, brief, paashaas en blad) behaalden een score van 100% en behoeven geen verdere analyse.

Vier woorden (huis, eeuw, bek en scharnier) kregen een score tussen 85 en 100% en zullen kort worden besproken.

Vier woorden (wimpel, kind, ei en dak) behaalden een score tussen 70 en 85% en zullen geval per geval worden bekeken.

Slechts één woord (schip) scoorde zoals verwacht ondermaats met minder dan 30% en zal uitvoerig worden besproken.

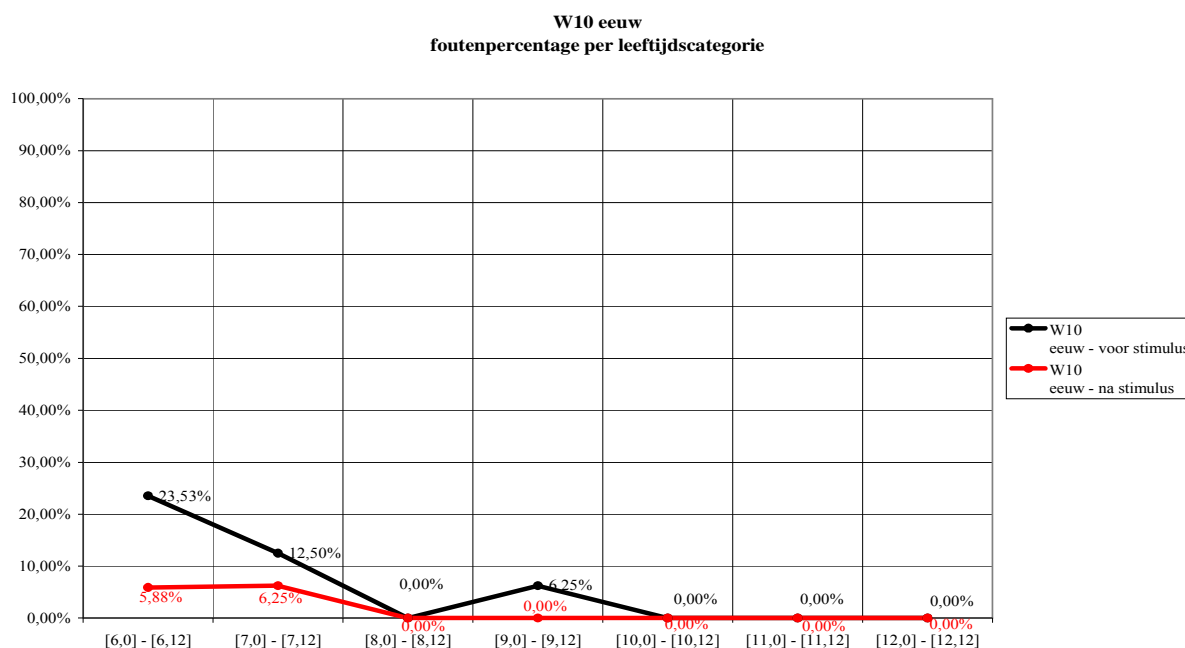
5.1 'Bek'

5.2 'Huis'

Bij 'huis' en 'bek' kwamen geen echte fouten voor, maar waren de antwoorden 'huisjes' en 'bekjes', wat aangeeft dat de kinderen het principe van het meervoud begrijpen, maar dat ze terugrijpen naar een diminutief. Na het voorleggen van de stimulus gaven ze allen een correct antwoord.

Bij de overige woorden begonnen sommige kinderen ook te twijfelen en daarbij maakten ze sneller gebruik van een verkleinwoord.

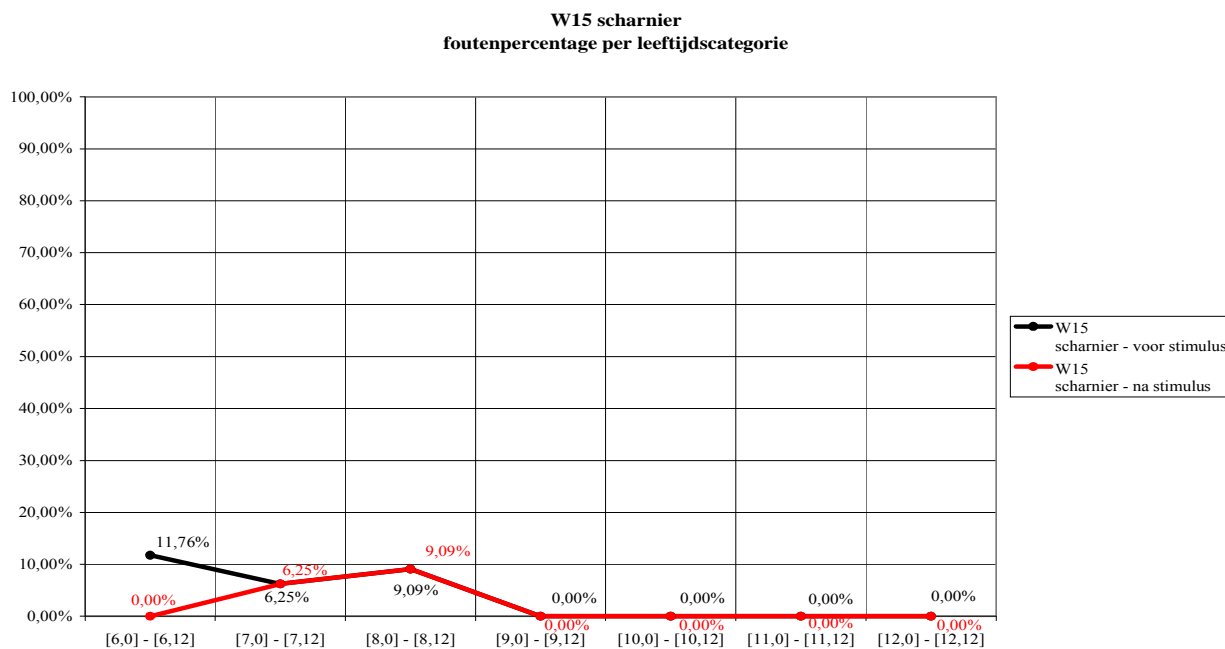
5.3 'Eeuw'

Bij het woord 'eeuw' gaven verschillende kinderen aan het woord niet te kennen, maar de meeste gebruikten toch het correcte meervoud. Zeven kinderen antwoordden foutief, met 'eeuw' of 'eeuws'. Na de stimulus gaven nog slechts twee kinderen een fout antwoord, waaronder een leerling [7,5], die het aanvankelijk over 'twee eeuws' had. Bij de stimulus antwoordde hij 'twee leeuws' en bij de tweede poging van het testwoord zei hij opnieuw 'twee eeuws'.

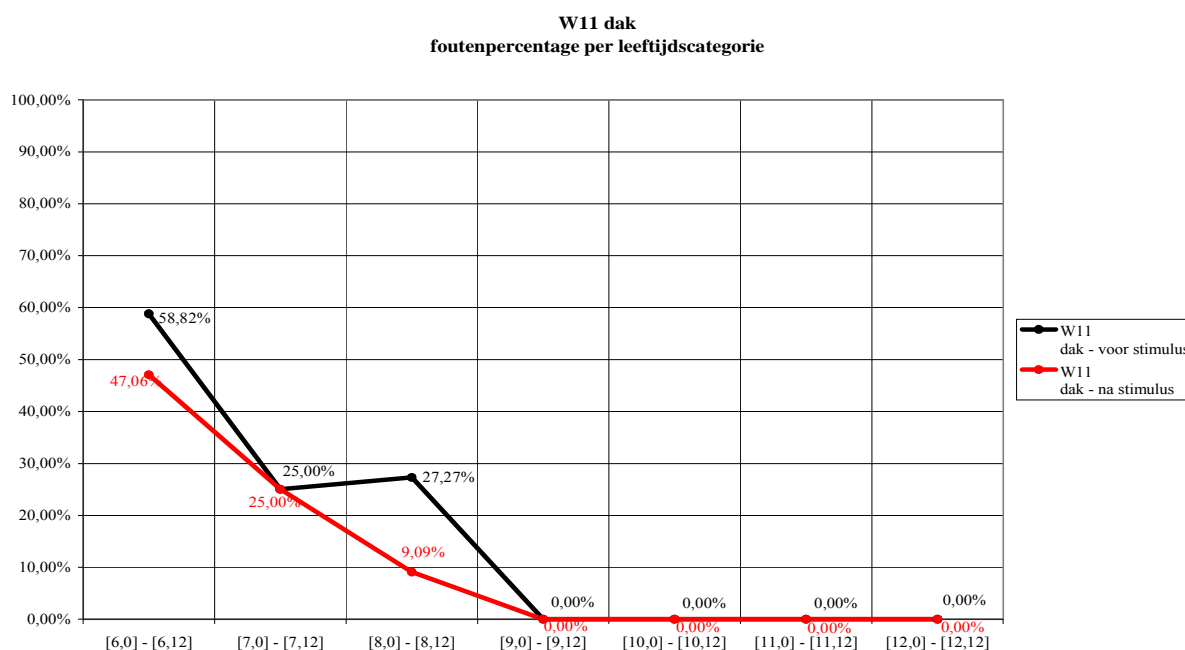
Uit de grafiek blijkt dat de stimulus het grootste effect had in de leeftijdscategorie [6,0] - [6,12] en dat vanaf de leeftijd van acht jaar alle kinderen een correct antwoord gaven.

5.4 ‘Scharnier’

Ook het woord ‘scharnier’ is niet bij ieder kind gekend, toch zijn er slechts vier foute antwoorden. Na de stimulus gaven twee kinderen een correct antwoord. Opnieuw blijkt dat een laag waarderingspercentage geen invloed heeft op de meervoudsvorming.

5.5 'Dak'

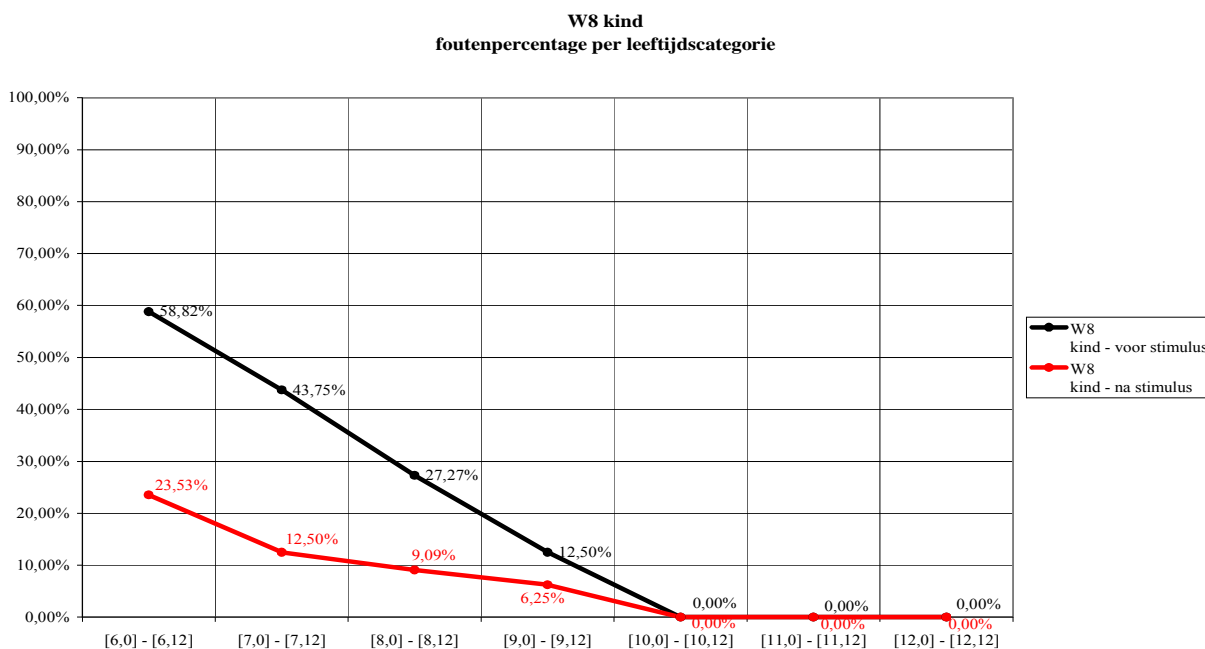
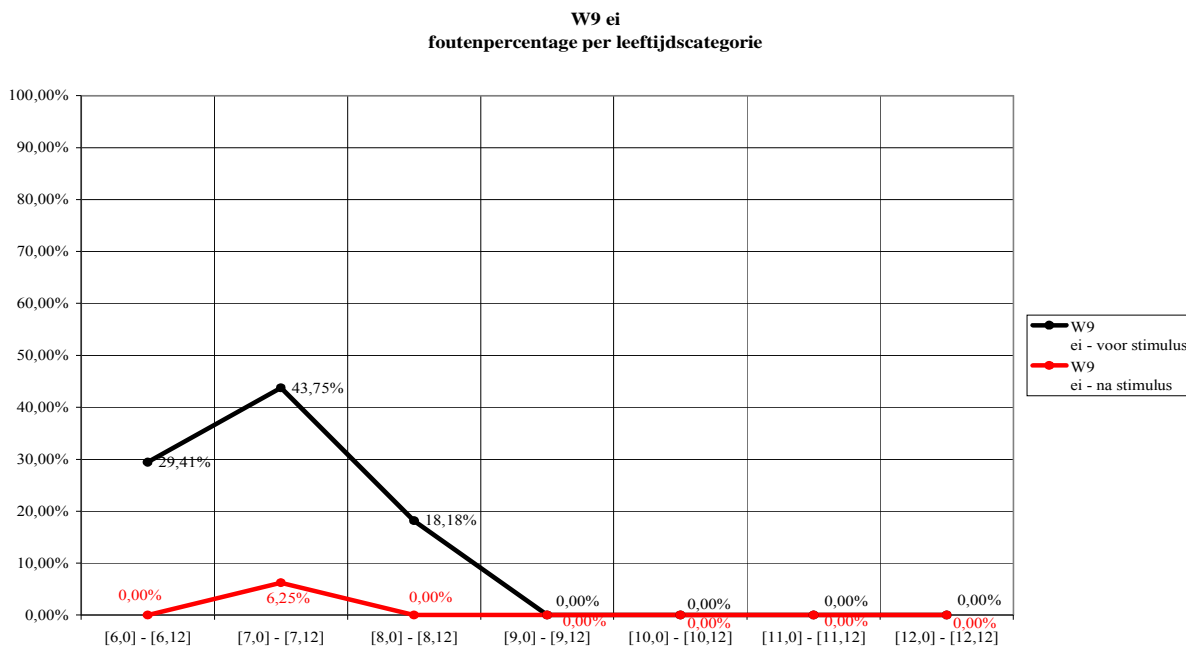
Het zelfstandig naamwoord 'dak' leverde zeventien keer hetzelfde foute antwoord op, namelijk 'dakken'. De fout kwam vooral in het eerste leerjaar voor, met één uitzondering in het tweede en twee in het derde leerjaar. Dat valt echter niet af te lezen uit de grafiek, omdat die per leeftijd gerangschikt is.

Het woord heeft een onregelmatige meervoudsvorming, die zich zowel geschreven als gesproken uit, door de korte klinker die in het meervoud lang wordt. De stimulus 'dag' werd speciaal gekozen omdat dat woord sterke gelijkenissen heeft met 'dak', zowel qua vorm, uitspraak, meervoud als waarderingspercentage (100/96/98). Ieder kind maakte van de stimulus 'twee dagen', maar toch maakten slechts vier kinderen de link met 'twee daken'.

Vanaf de leeftijd van negen jaar geeft geen enkel kind nog een fout antwoord.

5.6 'Ei'

5.7 'Kind'

De woorden 'ei' en 'kind' hebben beide een regelmatig meervoudsvorming, maar met -eren als uitgang. Die uitgang komt in het Nederlands slechts bij een handvol zelfstandige naamwoorden voor en is dus niet frequent. Toch doken in de test verschillen op tussen beide woorden. Zo kwamen bij 'ei' slechts veertien fouten voor tegenover tweeëntwintig bij 'kind'. De fouten op

zich kwamen overeen: eien, kinden, eitjes en kindjes. ‘Eien’ en ‘kinderen’ zijn beide een overgeneralisatie. Die term gebruiken we om aan te duiden dat een bepaalde grammaticale regel wordt toegepast waar die niet nodig is. De foute vormen komen niet uit de omgeving van de kinderen, maar het zijn vormen die ze zelf hebben geconstrueerd. (Appel, Baker, Hengeveld, Kuiken, & Muysken, 2002, p54)

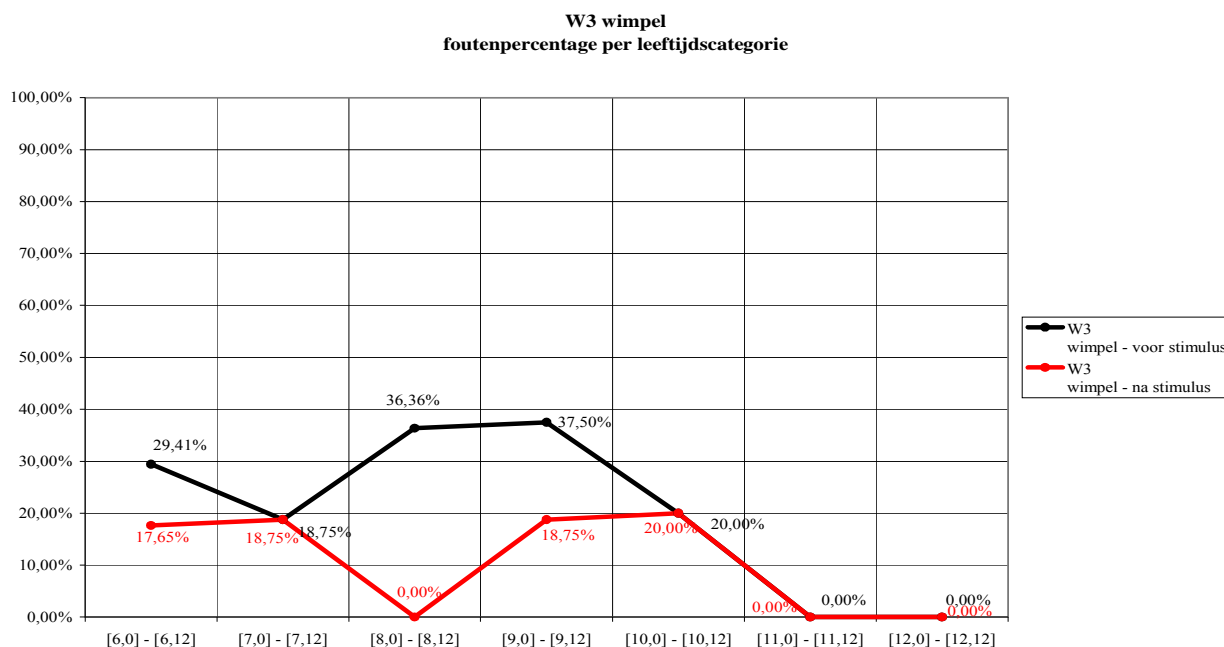
Concreet betekent overgeneralisatie dat de kinderen in deze test de algemene meervoudsvorm + /en/ wel kennen, maar dat ze die ook uitbreiden naar woorden met een speciale uitgang in het meervoud.

Gillis en Schaerlaekens (2000) stellen dat op vlak van morfologie overgegeneraliseerde vormen nog dikwijls tot de leeftijd van negen à tien jaar voorkomen. Gillis en Schaerlaekens (2000, p. 35): “Het kind kent wel de regels, maar nog niet de uitzonderingen.”

Een leerling [7,2] had het hier echter over ‘eiden’. Aangezien de leerling voor de rest geen noemenswaardige fouten maakte, kunnen we deze vorm waarschijnlijk toeschrijven aan het feit dat in de test het woord ‘ei’ net na ‘kind’ komt en dat hij dus na het foute ‘kinderen’ een foute redenering maakte, dat hij als het ware een analoge vorm creëerde. De leerling gaf na de twee stimuli wel een correct antwoord voor beide woorden.

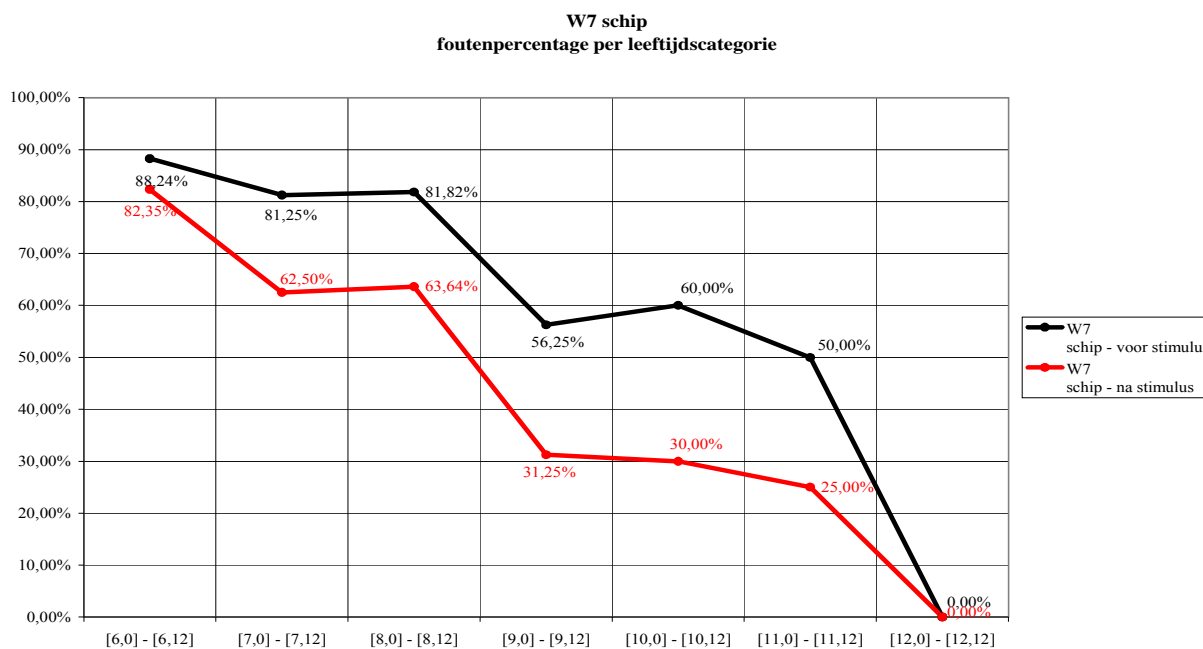
Het woord ‘ei’ kende veertien fouten die bij kinderen van zes tot en met acht jaar voorkwamen.

5.8 ‘Wimpel’

Dit is wellicht het woord met de meest verrassende uitkomst, zowel op het gebied van het aantal fouten als door de slechts gemiddelde invloed van de stimulus. In totaal gaven twintig kinderen een foute meervoudsvorm. Procentueel maakten meer kinderen van acht en negen jaar fouten dan kinderen van zes. De stimulus kende geen enkel effect bij kinderen van zeven en tien jaar, terwijl alle kinderen van acht jaar dan weer correct antwoordden na de stimulus. De stimulus die bij dit woord hoort, is het bekende kinderliedje ‘Zie ginds komt de stoomboot’. Alle twintig kinderen kenden niet alleen de melodie van het liedje, maar ook de tekst. Ze zongen dan ook allemaal ‘hoe waaïen de wimpels al heen en al weer’, maar toch legden slechts negen kinderen de link met het lied en gaven na de stimulus dus een correct meervoud. Elf kinderen gaven zonder veel na te denken opnieuw een verkeerd antwoord, terwijl ze net nog het correcte ‘wimpels’ zongen. Toch kunnen we besluiten dat de stimulus een vrij positieve invloed op de meervoudsvorming had met een stijging van het aantal correcte antwoorden met bijna 12%.

5.9 ‘Schip’

‘Schip’ is het enige woord dat geen 50% scoorde, ook niet na het gebruik van de stimulus. De meest voorkomende fout was hier ‘schippen’, wat opnieuw een overgeneralisatie is. De invloed van de stimulus is recht evenredig met het aantal fouten, de twee statistieklijnen lopen bijna parallel. Het verschil tussen beide lijnen is wel groter vanaf de leeftijd van negen jaar, hier heeft de stimulus een positief effect van bijna 50%. Bij kinderen van zes tot negen jaar heeft de stimulus een eerder beperkte invloed. Op de leeftijd van elf jaar maken slechts de helft van de kinderen nog een fout, terwijl de kinderen uit de leeftijdscategorie [12,0] - [12,12] geen enkele fout meer maken.

6 Eindconclusie

Wat kunnen we nu besluiten over de gebruikte stimuli? Eén ding staat vast: elke stimulus heeft een positieve invloed en ondanks het feit dat die invloed verschilt van stimulus tot stimulus, hebben enkele grote lijnen zich toch afgetekend. Van de vijftien woorden zijn er zeven waarbij minstens drie fouten worden gemaakt. Van die zeven woorden zijn er vijf met een regelmatige meervoudsvorm (wimpel, kind, ei, scharnier en eeuw), de overige twee zijn onregelmatig (schip en dak). Ongeacht het aantal fouten hebben de stimuli een grotere invloed bij de regelmatige meervouden dan bij de onregelmatige. Behalve bij 'wimpel' met twintig fouten voor en elf na de stimulus, bedraagt de daling van het aantal fouten bij alle testwoorden meer dan de helft van de oorspronkelijke fouten. Bij de onregelmatige meervouden blijft het foutenpercentage bijzonder hoog. De stimuli hebben hier ook een positieve invloed, maar die is duidelijk veel kleiner dan bij de regelmatige meervouden.

Bij de woorden met een regelmatige meervoudsvorming hebben de stimuli een grotere invloed dan bij de woorden met een onregelmatige meervoudsvorming. In de eerste groep woorden hebben de stimuli een positief effect van gemiddeld meer dan 50%, wat wil zeggen dat meer dan de helft van de kinderen een correct antwoord geeft na de stimulus. In de groep van de onregelmatige woorden hebben de stimuli slechts een positieve invloed van net geen 25%, wat wil zeggen dat na hun eerste foute antwoord nog steeds driekwart van de kinderen een fout maakt na de stimulus.

De meeste foute meervoudsvormen worden in het eerste en tweede leerjaar geproduceerd. Een duidelijke trend tekent zich af van het eerste tot het zesde leerjaar, waarbij in het eerste veel fouten worden gemaakt tegenover bijna geen in het zesde leerjaar. De gemaakte fouten zijn niet allemaal een overgeneralisatie.

Gezien de positieve invloed van de meeste stimuli is een implementering van de gebruikte stimuli in het onderwijs zeker aangeraden.

7 Vervolgonderzoek

Gezien het inleidende karakter van dit onderzoek is een vervolgonderzoek zeker aangewezen. Uit dit experiment blijkt namelijk dat de meeste fouten voorkomen bij woorden met een onregelmatige meervoudsvorm, maar ook woorden met een regelmatige meervoudsvorm die een afwijkende uitgang hebben leveren aanzienlijk meer fouten op. Een onderzoek met meer woorden uit beide categorieën zal meer gebruik maken van de verschillende stimuli en zal bijgevolg diepere inzichten geven in de aangewende prikkels.

Een experiment met de WUG-techniek, zoals Jean Berko in 1958 heeft verricht, is ook een waardig vervolgonderzoek, hoewel die techniek een zeer complex aspect aan het onderzoek zal geven.

Wat de stimuli zelf betreft, kan een ander aanbod van de stimuli interessant zijn. Een vervolgonderzoek met een grotere verscheidenheid aan stimuli is zeker aangewezen. Zo kan men bijvoorbeeld met twee evenwaardige testgroepen werken waarbij de woordenlijsten identiek zijn. De eerste groep kan dan worden onderworpen aan één reeks stimuli en de tweede groep aan een andere reeks om zo te zien welke stimuli het grootste effect hebben.

Een andere piste is dezelfde studie uitsluitend voeren bij kinderen die een vreemde taal als moedertaal hebben, maar wel naar het Nederlandstalig onderwijs gaan. Een dergelijk onderzoek kan aantonen wat de verschillen zijn tussen kinderen die Nederlands als moedertaal hebben en kinderen met een andere moedertaal die toch Nederlandstalig onderwijs volgen.

Bij een vervolgonderzoek is dezelfde werkwijze als bij dit onderzoek beschreven in ‘Verloop van het experiment’ zeker aangewezen, omdat die manier zeer efficiënt werkt en bij de afname van de test voor goede resultaten zorgt.

8 Literatuur

van Aar, H. (2010). *Sinterklaas liedjes- en versjesboek*. Antwerpen: Standaard uitgeverij.

Appel, R., Baker, A., Hengeveld K., Kuiken F., & Muysken P. (2002). *Taal en taalwetenschap*. Oxford: Blackwell Publishing.

Debaene, A. (2008). *Alle eendjes. Liedjesgroeiboek voor kleuters*. Leuven: Davidsfonds Uitgeverij

De Grove, S. (2013). Hoeveel anderstalige leerlingen zitten er op de scholen in jouw buurt? *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op <http://www.nieuwsblad.be/extra/onderwijs>

Driessen, R.J. (2009). *De leukste vakantieliedjes*. Amsterdam: Kids Marketeers.

Gillis, S. (1997). The acquisition of diminutives in Dutch. In W. Dressler (Ed.), *Studies in pre- and protomorphology* (pp. 165-179). Geraadpleegd op http://www.cnts.ua.ac.be/~gillis/pdf/DIM_Draft.pdf

Gillis, S., & Schaerlaekens, A. (2000). *Kindertaalverwerving, een handboek voor het Nederlands*. Groningen: Nijhoff.

van Hout, M. (2010). *Daar buiten loopt een schaap. Liedjes voor de allerkleinsten*. Rotterdam: Lemniscaat.

Lefevere, F. (2013). Steeds meer leerlingen spreken thuis geen Nederlands. *Het Nieuwsblad*. Geraadpleegd op: http://www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=dmf20130505_00567857

Schaerlaekens A. (2008). *De taalontwikkeling van het kind*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff.

Schaerlaekens A., Kohnstamm D., & Lejaegere M. (1999). *Streeflijst woordenschat voor zesjarigen*. Lisse: Swets & Zeitlinger

Willaert, D. (2010). *De recente internationalisering van het Brussels gewest en de Vlaamse Rand*. Geraadpleegd op: <http://www.briobrussel.be/assets/onderzoeksprojecten/idwp2010-2.pdf>

9 Bijlagen

Bijlage 1: afbeelding statistiek (verwijderd wegens privacy)

Bijlage 2: Brief ouders (herwerkt wegens privacy)

Bijlage 3: Individueel evaluatieformulier

9.1 Bijlage 1: afbeelding statistiek

9.2 Bijlage 2: brief ouders

Beste ouders,

7 februari 2013

Mijn naam is Stijn De Grootte. Zelf ben ik ook nog leerling geweest bij [...]. Ondertussen studeer ik Toegepaste Taalkunde aan de Artesis Hogeschool Antwerpen, departement Vertalers en Tolken. Daar ben ik momenteel bezig aan een bachelorscriptie met als onderzoeksvraag: “Wat is de invloed van stimuli (afbeeldingen, liedjes, ...) op de meervoudsvorming bij jonge kinderen in het Nederlands?”. Dit onderzoek is gericht op jonge kinderen tussen 3 en 12 jaar met Nederlands als moedertaal waarvan beide ouders Nederlands als moedertaal hebben. Met dit onderzoek wil ik nagaan of het gebruik van afbeeldingen of liedjes een positieve invloed heeft op de regelmatige of onregelmatige meervoudsvorming van enkele woorden.

[...] wil meewerken aan dit project en daarom zal ik tussen de krokus- en de paasvakantie een kort individueel gesprek hebben met uw kind, waarbij ik een korte woordenlijst zal voorleggen. Mag ik u vragen om onderstaande gegevens van uw kind in te vullen en terug aan de school te bezorgen **ten laatste op 18 februari 2013**? De gegevens zijn nodig bij de verwerking van de resultaten. Uiteraard zullen er geen privégegevens te lezen zijn in het onderzoek, alleen de voornaam en de leeftijd van de kinderen zullen eventueel gebruikt worden.

Indien u achteraf de resultaten van dit onderzoek wil ontvangen, vul dan onderaan uw e-mailadres in.

Naam van uw kind:

Geboortedatum:

Leerjaar:

Heeft het kind Nederlands als moedertaal? Ja / Nee

Hebben beide ouders Nederlands als moedertaal Ja / Nee

E-mailadres (voor de resultaten):

Alvast bedankt,

Stijn De Grootte

9.3 Bijlage 3: individueel evaluatieformulier

1	Naam			Leeftijd		Datum exp. / /2013	
	Juist	Fout	Twijfel	Stimulus	Juist	Fout	Twijfel
W1				Ja / Nee			
W2				Ja / Nee			
W3				Ja / Nee			
W4				Ja / Nee			
W5				Ja / Nee			
W6				Ja / Nee			
W7				Ja / Nee			
W8				Ja / Nee			
W9				Ja / Nee			
W10				Ja / Nee			
W11				Ja / Nee			
W12				Ja / Nee			
W13				Ja / Nee			
W14				Ja / Nee			
W15				Ja / Nee			
Opmerkingen:							